

Abrevieri

AAR	„Analele Societății Academice Române”, București, I, 1869 ș.u.; din 1879, „Analele Academiei Române”.
AIIN	„Anuarul Institutului de Istorie Națională”, Cluj, I, 1921–1922 ș.u.
AUI	„Analele științifice ale Universității «Al. I. Cuza» din Iași”, Iași, I, 1955 ș.u.
BAR	Biblioteca Academiei Române.
BB	<i>Biblia, adecă dumnezeiasca Scriptură ale cei Vechi și ale cei Noao Leage</i> , București, 1688 (ed. coord. I.C. Chițimia, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1988, 1997).
BBI	<i>Biblia, adecă dumnezeiasca Scriptură a Legii Vechi și a ceii Noao</i> , Blaj, 1795 (ed. I. Chindriș, Eugen Pavel, Roma, Tipografia Vaticana, 2000).
BCU	Biblioteca Centrală Universitară.
Bèze	<i>Novum Iesu Christi Testamentum, graece et latine</i> , Theodoro Beza interprete, cum duplici interpretatione, [Geneva], Apud Samuelem Crispinum, MDCXI.
BNR	Biblioteca Națională a României.
BOR	„Biserica Ortodoxă Română”, București, I, 1874 ș.u.
BRV	Ion Bianu, Nerva Hodoș, Dan Simonescu, <i>Bibliografia românească veche, 1508–1830</i> , vol. I–IV, București, 1903–1944.
CEL	„Cercetări literare”, București, I, 1934 ș.u.
Cipariu, <i>Acte</i>	Tim. Cipariu, <i>Acte și fragmente latine românești pentru istoria beserecei române, mai ales unite</i> , Blaj, Tipariul Semin. Diecesan, 1855.
CL	„Cercetări de lingvistică”, Cluj, I, 1956 ș.u.
CT	Coresi, <i>Tetraevanghelul</i> , Brașov, 1561 (ed. Florica Dimitrescu, București, Editura Academiei, 1963).
CV	<i>Codicele Voronețean</i> , ediție critică, studiu filologic și studiu lingvistic de Mariana Costinescu, București, Editura Minerva, 1981.
CVL	„Convorbiri literare”, Iași, București, I, 1867 ș.u.

- DR „Dacoromania”, Cluj, I, 1920–1921 ș. u.
- Erasm *Novum Testamentum Iesu Christi, graece et latine*, primo quidem studio et industria Des. Erasmi Roter. accurate editum, Basileae, Per haeredes Nicolai Bryling, 1571.
- Ev 1682 *Sfânta și dumnezeiasca Evanghelie*, București, 1682.
- Ev 1697 *Sfânta și dumnezeiasca Evanghelie*, Snagov, 1697.
- Ev 1723 *Sfânta și dumnezeiasca Evanghelie*, București, 1723.
- Ev 1746 *Sfânta și dumnezeiasca Evanghelie*, Râmnic, 1746.
- Ev 1762 *Sfânta și dumnezeiasca Evanghelie*, Iași, 1762.
- Ev. 1765 *Sfânta și dumnezeiasca a lui Isus Hristos Evanghelie*, Blaj, 1765.
- Ev 1806 *Sfânta și dumnezeiasca Evanghelie*, Sibiu, 1806.
- Ev 1812 *Sfânta și dumnezeiasca Evanghelie*, Buda, 1812.
- Gaster, CR M. Gaster, *Chrestomație română*, vol. I–II, Leipzig, București, F. A. Brockhaus & Socec et co., 1891.
- Gheție, Baza Ion Gheție, *Baza dialectală a românei literare*, București, Editura Academiei, 1975.
- Gheție, *Începuturile scrisului în limba română. Contribuții filologice și lingvistice*, București, Editura Academiei, 1974.
- Gheție–Mareș, Ion Gheție, Al. Mareș, *Diaconul Coresi și izbânda Diaconul Coresi scrisului în limba română*, București, Editura Minerva, 1994.
- Gheție–Mareș, Ion Gheție, Al. Mareș, *Originile scrisului în limba română*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1985.
- Hasdeu, *Cuvente* B.P. Hasdeu, *Cuvente den bătrâni*, vol. I–II, București, Tipografia Societății Academice Române, Noua Tipografie Națională C.N. Rădulescu, 1878–1879.
- Iorga, *Istoria bisericii* N. Iorga, *Istoria bisericii românești și a vieții religioase a românilor*, ediția a II-a revăzută și adăugită, vol. I–II, București, Editura Ministerului de Culte, 1929–1930.
- Iorga, *Istoria literaturii* N. Iorga, *Istoria literaturii românești*, ediția a II-a revăzută și larg întregită, vol. I–II, București, Editura Librăriei Pavel Suru, 1925–1926, vol. III, București, Editura Fundației „Regele Ferdinand”, 1933.
- LL „Limbă și literatură”, București, I, 1955 ș. u.
- LR „Limba română”, București, I, 1952 ș. u.
- Lupaș, DIT I. Lupaș, *Documente istorice transilvane*, vol. I, 1599–1699, Cluj, Tipografia „Cartea Românească”, 1940.

- LXX *Septuaginta. Id est Vetus Testamentum Graece iuxta LXX interpretes* (ed. Alfred Rahlfs, Stuttgart, Deutsche Bibelgesellschaft, 1979).
- MA „Mitropolia Ardealului”, Sibiu, I, 1956 ș.u.; din 1991, „Revista Teologică”.
- Mareș, *Sciere* Alexandru Mareș, *Sciere și cultură românească veche*, București, Editura Academiei Române, 2005.
- MMS „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, Iași, I, 1925 ș.u.; din 1990, „Teologie și Viață”.
- MO „Mitropolia Olteniei”, Râmnicu-Vâlcea, Craiova, I, 1950 ș.u.
- NTB *Noul Testament sau împăcarea au Leagea Noao a lui Isus Hristos, Domnului nostru*. Bălgrad, 1648 (ed. Dalila-Lucia Aramă et al., Alba Iulia, Editura Episcopiei Ortodoxe Române, 1988; reed. 1998).
- Panaitecu, *Începuturile* P.P. Panaitecu, *Începuturile și biruința scrisului în limba română*, București, Editura Academiei, 1965.
- Ps 1746 *Psaltire*, Râmnic, 1746.
- RF „Revista filologică”, Cernăuți, I, 1927 ș.u.
- RI „Revista istorică”, Vălenii de Munte, București, Iași, I, 1915 ș.u.
- RIR „Revista istorică română”, București, I, 1931 ș.u.
- Rosetti, *Istoria* Al. Rosetti, *Istoria limbii române. I. De la origini până la începutul secolului al XVII-lea*, ediție definitivă, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1986.
- RS „Romanoslavica”, București, I, 1958 ș.u.
- Sbiera, *Mișcări* I.G. Sbiera, *Mișcări culturale și literare la românii din stânga Dunării în răstimpul de la 1504–1714*, Cernăuți, Tipografia lui R. Eckhardt, 1897.
- SCL „Studii și cercetări lingvistice”, București, I, 1950 ș.u.
- SLLF *Studii de limbă literară și filologie*, București, vol. I, 1969, vol. II, 1972, vol. III, 1974.
- SMIM „Studii și materiale de istorie medie”, București, I, 1956 ș.u.
- STD „Studii. Revistă de istorie”, București, I, 1948 ș.u.; din 1974, „Revista de istorie”.
- VgA *Biblia Vulgata*, trad. P.P. Aron et al., vol. I–V (ed. I. Chindriș, Niculina Iacob, București, Editura Academiei Române, 2005).
- VgCI *Biblia Sacra Vulgatae editionis Sixti V. Pontificis Max. jussu recognita et Clementis VIII. auctoritate edita*,

Eugen Pavel

versiculis distincta, et ad singula capita argumentis aucta, pluribusque imaginibus, ad historiarum notitiam politissime elaboratis, ornata; indiceque Epistolarum, & Evangeliorum locupletata, Venetiis, Apud Nicolaum Pezzana, MDCXC (ed. Michael Hetzenauer, Ratisbonae et Romae, Sumptibus et typis Friderici Pustet, 1914).

VTR

Cele mai vechi texte românești. Contribuții filologice și lingvistice, coordonator Ion Gheție, București, Tipografia Universității din București, 1982.